



ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

για την **ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ (Ο.Χ.Ε.)**
της **ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ Π.Ι.Ν.**

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΟΥ ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2014- 2020



1. Εισαγωγή

Η «**Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση**» (ΟΧΕ) αποτελεί χρηματοδοτικό και προγραμματικό εργαλείο υλοποίησης συνεκτικών αναπτυξιακών σχεδίων με συγκεκριμένες δεσμεύσεις και «ενεργοποίηση» συγκεκριμένων «Επενδυτικών Προτεραιοτήτων» των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020, από τα οποία μια ΟΧΕ πρόκειται να αντλήσει χρηματοδοτικούς πόρους.

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ξεκίνησε τις διαδικασίες για την κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος χωρικής επένδυσης για την Περιφερειακή Ενότητα της Ζακύνθου με αξιοποίηση του εργαλείου της ΟΧΕ.

Το αναπτυξιακό όραμα της ΟΧΕ εξειδικεύει το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στην περιοχή παρέμβασης και μέσα από μια ολοκληρωμένη Στρατηγική προωθούνται παρεμβάσεις και έργα που υπηρετούν τις προτεραιότητές της. Η Περιφέρεια στο πλαίσιο των διαδικασιών διαβούλευσης και λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που διαμορφώνονται από την κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού, οργανώνει επιμέρους συναντήσεις με όλους του Δήμους και τους ενδιαφερόμενους φορείς προκειμένου να καταλήξει σε ένα σχέδιο ρεαλιστικό και ολοκληρωμένο, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη του τις ιδιαιτερότητες και τα ειδικότερα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής.

Η παρούσα διαβούλευση στοχεύει στην κινητοποίηση της Κεντρικής Διοίκησης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των δυνητικών κοινωνικών και επαγγελματικών εταίρων, των επιστημονικών φορέων και του ιδιωτικού τομέα, με αντικείμενο τη διατύπωση συγκεκριμένων απόψεων, προτάσεων και την εξειδίκευση παρεμβάσεων που αναδεικνύονται στην περιοχή της παρέμβασης στην Περιφερειακή Ενότητα Ζακύνθου, καθώς και τη συμβολή τους στο προτεινόμενο πλαίσιο στρατηγικής.

Μέσω της παρούσας διαβούλευσης, οι προτεινόμενες παρεμβάσεις ιεραρχούνται και στοχοθετούνται αφενός, στο πλαίσιο ενός ενιαίου προγραμματικού στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού και, αφετέρου, στο πλαίσιο ενός οργανωτικού και χρηματοδοτικού πλαισίου.

Από την παρούσα διαβούλευση και την επεξεργασία θέσεων, απόψεων, προτάσεων και, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον κανονιστικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, θα προκύψει το τελικό σχέδιο της στρατηγικής και δράσης της ΟΧΕ, το οποίο θα τεθεί επίσης σε ευρύτερη διαβούλευση.

2. Η Περιοχή Παρέμβασης

Η Περιοχή Παρέμβασης (ΠΠ), όπως έχει οριστεί, περιλαμβάνει ολόκληρη την Δημοτική Ενότητα Λαγανά και μέρος της Δημοτικής Ενότητας Ζακυνθίων. Συγκεκριμένα, από την Δημοτική Ενότητα Ζακυνθίων περιλαμβάνει την Δημοτική Κοινότητα Αμπελοκήπων, την Τοπική Κοινότητα Αργασίου, την Τοπική Κοινότητα Βασιλικού και μέρος της Δημοτικής Κοινότητας Ζακυνθίων. Η Δημοτική Ενότητα Λαγανά, που εντάσσεται ολόκληρη στην Περιοχή Παρέμβασης, περιλαμβάνει τη Δημοτική Κοινότητα Παντοκράτορα, τη Δημοτική Κοινότητα Λιθακιάς, τη Δημοτική Κοινότητα Μουζακίου, την Τοπική Κοινότητα Καλαμακίου, την Τοπική Κοινότητα Κερίου και την Τοπική Κοινότητα Αγαλά.



Εικόνα 1 Η Περιοχή Παρέμβασης της ΟΧΕ της ΠΕ Ζακύνθου

Στην περιοχή βρίσκονται οι οικισμοί (κάτω των 2000 κατ.): Βασιλικός, Άνω Βασιλικός, Ξηροκάστελλον, Αργάσι, Καλλιτέρος, Καλαμάκι, Αμπελόκηποι, Μουζάκι, Παντοκράτωρ, Λιθακιά, Αγ. Σώστης, Αγαλάς, Λίμνη Κερίου, Κερί.

Στην ΠΠ δεσπόζει ο Κόλπος του Λαγανά, περιοχή που σύμφωνα με το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Ιονίων Νήσων είναι μία από τις περιοχές εθνικής εμβέλειας της ΠΙΝ.

Στην περιοχή του Λαγανά έχει κυρωθεί Σχέδιο Πόλης. Επίσης, έχει ενταχθεί και η Ανατολική παραλιακή περιοχή στην Πόλη της Ζακύνθου, εκτός του Αστικού Ιστού και του Σχεδίου Πόλης.

Στον κόλπο του Λαγανά υπάρχουν και τα νησάκια “Πελούζο”, “Μαραθονήσι”, καθώς και η νησίδα “Αγ. Σώστης”.

Η Περιοχή Παρέμβασης αποτελεί ένα μεγάλο μέρος της συνολικής έκτασης του νησιού της Ζακύνθου, η οποία χαρακτηρίζεται βασικά από προκλήσεις και δυνατότητες σχετικά με τον μαζικό τουρισμό και το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον της.

Οι προκλήσεις (Πρ) που αναγνωρίζονται στην ΠΠ είναι Οικονομικού, Περιβαλλοντικού, Δημογραφικού και Κοινωνικού χαρακτήρα και μπορούν να οριστούν ως εξής:

Πρ-1: Μη ισορροπημένη ανάπτυξη κλάδων απασχόλησης - Προώθηση μόνο ενός συγκεκριμένου τύπου τουριστικού προϊόντος (μαζικός τουρισμός).

Πρ-2: Πτώση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα, έλλειψη δικτυώσεων και προβολής.

Πρ-3:Ελλιπής δραστηριότητα όσον αφορά στην προστασία του ιδιαίτερου φυσικού πλούτου της περιοχής.

Πρ-4: Χαμηλές επιδόσεις καινοτομίας και ενσωμάτωσης ΤΠΕ στο παραγωγικό κοινωνικό σύστημα.

Πρ-5: Εποχική απασχόληση και χαμηλή εξειδίκευση και μορφωτικό επίπεδο. Έλλειψη πολιτικών στοχευμένης εκπαίδευσης και κατάρτισης για την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης.

Στη βάση αυτών των προβλημάτων και προκλήσεων, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες ευρωπαϊκές τάσεις προσέγγισης και κατ' επέκταση αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων, μπορούμε να διατυπώσουμε και μια σειρά από **ανάγκες (Αν)** στις οποίες καλείται να ανταπεξέλθει η ΟΧΕ της ΠΕ Ζακύνθου.

Αν-1: Ανάπτυξη των κλάδων απασχόλησης και οικονομικής δραστηριότητας εκτός του τομέα του τουρισμού, του εμπορίου και της εστίασης. Ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού, αγροτουρισμού, περιβαλλοντικού τουρισμού κ.α.

Αν-2: Ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, προώθηση των τοπικών προϊόντων.

Αν-3: Ενίσχυση των πολιτικών για την προστασία, ανάδειξη και προβολή του Φυσικού Περιβάλλοντος.

Αν-4: Προώθηση της δικτύωσης, της καινοτομίας και της ενσωμάτωσης ΤΠΕ από τις τοπικές επιχειρήσεις.

Αν-5: Ανάπτυξη πολιτικών στοχευμένης εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού για την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης.

3. Όραμα της Στρατηγικής

Στη βάση της τεκμηρίωσης υπογραμμίζονται ως σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης **το φυσικό περιβάλλον υψηλής οικολογικής αξίας και μεγάλου βαθμού «φυσικότητας», η δυνατότητα ενίσχυσης και προβολής τουριστικών πόρων που συνθέτουν ένα διαφοροποιημένο τουριστικό προϊόν και ο σημαντικός πρωτογενής τομέας**. Το νησί της Ζακύνθου, με βάση και τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν, αποτελεί έναν τόπο με πολύ ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα που σχετίζονται ιδιαίτερα με το φυσικό / περιβαλλοντικό κεφάλαιο που διαθέτει αλλά και την αγροτική οικονομία και κοινωνία της. Ταυτόχρονα βρίσκεται αντιμέτωπη με σημαντικές περιβαλλοντικές και οικονομικές προκλήσεις καθώς και ζητήματα κορεσμού του τουριστικού προϊόντος που προσφέρει.

Η εδραίωση μιας εικόνας βιώσιμης ανάπτυξης που διασυνδέει το περιβαλλοντικό & πολιτισμικό απόθεμα και την ιδιαίτερη ταυτότητα του τόπου με την τουριστική & αγροτική οικονομία, αναμένεται να δώσει ώθηση και να δημιουργήσει ευκαιρίες. Η στροφή της παραγωγής και της απασχόλησης σε μια κατεύθυνση ικανή να αξιοποιεί τα στρατηγικά πλεονεκτήματα της περιοχής, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες στοχευμένης ανάπτυξης του τουρισμού και του πρωτογενή τομέα της οικονομίας αποτελεί τη βάση μιας διαδικασίας αναπτυξιακής ενδυνάμωσης. Το όραμα της Στρατηγικής της ΟΧΕ της Περιφερειακής Ενότητας Ζακύνθου συμπυκνώνει με ολοκληρωμένο τρόπο την κατεύθυνση αντιμετώπισης των σύνθετων αυτών προκλήσεων, με γνώμονα την αξιοποίηση των πολύπλευρων δυνατοτήτων που προσφέρει η περιοχή παρέμβασης και με βάση αυτά τα κριτήρια διατυπώνεται ως εξής:

Η ουσιαστική ενίσχυση των σημαντικών δυνατοτήτων διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος και προώθησης του θεματικού ποιοτικού τουρισμού, της εξωστρέφειας και της αναπτυξιακής δυναμικής Ζακύνθου, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, δίνοντας έμφαση σε τομείς εναλλακτικού / οικολογικού τουρισμού σε συνδυασμό με την ενίσχυση της παραγωγής αγροτικών προϊόντων, την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη παραγωγικών και ανθρώπινων πόρων.

Η διαμόρφωση του οράματος της ΟΧΕ, με μακροχρόνια στόχευση αλλά και άμεσα υλοποιήσιμα βήματα, είναι ένα αναγκαίο βήμα για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής Στρατηγικής για την ΟΧΕ της Περιφερειακής Ενότητας Ζακύνθου. Η λογική της παρέμβασης, που διαπνέει όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2014 - 2020, επιτάσσει οι χρηματοδοτούμενες πράξεις να αναφέρονται σε δράσεις, τα αποτελέσματα της υλοποίησης των οποίων θα συμβάλλουν στην επίτευξη συγκεκριμένων ειδικών στόχων και τελικά στην κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών. Με άλλα λόγια θα πρέπει να υπάρχει απόλυτη συνάφεια και συνοχή μεταξύ αναγκών - ειδικών στόχων - δράσεων - εκροών - αποτελεσμάτων. Στη φάση της διαβούλευσης θα κατατεθούν οι προτεινόμενοι Άξονες Προτεραιότητας της ΟΧΕ ΠΕ Ζακύνθου, προκειμένου στη συνέχεια να ολοκληρωθεί ένα συνεκτικό σχέδιο δράσης με τα πιο πάνω χαρακτηριστικά.

4. Άξονες Προτεραιότητας και Ειδικοί Στόχοι

4.1. Άξονες Προτεραιότητας

Η Στρατηγική της ΟΧΕ ΠΕ Ζακύνθου αρθρώνεται σε **4 Άξονες Προτεραιότητας** (Α.Π.), όπως παρακάτω:

Α.Π.1 - Προαγωγή της επιχειρηματικότητας και των ευκαιριών παραγωγής εισοδήματος με έμφαση στον ποιοτικό τουρισμό, την αγροτική παραγωγή και το φυσικό περιβάλλον.

Α.Π.2 – Ανάδειξη, προστασία και προβολή του φυσικού αποθέματος και του τουριστικού προορισμού της Ζακύνθου

Α.Π.3 - Βελτίωση της προσβασιμότητας της περιοχής παρέμβασης, ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας και δικτύωσης σημαντικών προορισμών

Α.Π.4 - Διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, ανάπτυξη και προώθηση στην απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού

4.2. Ειδικοί Στόχοι

Οι Άξονες Προτεραιότητας της Στρατηγικής εξειδικεύονται σε **8 Ειδικούς Στόχους** (Ε.Σ.)

Ε.Σ.-1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των τοπικών επιχειρήσεων με στήριξη της δικτύωσης των επιχειρήσεων, την αξιοποίηση καινοτόμων ιδεών και αναβάθμιση της ποιότητας των τουριστικών υπηρεσιών και υποδομών.
Ε.Σ.-2 Βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης με προώθηση των ίσων ευκαιριών και ενίσχυση των δεξιοτήτων στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.
Ε.Σ.-3 Αξιοποίηση των ΤΠΕ με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας (τουρισμός, πρωτογενής τομέας)
Ε.Σ.-4 Ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, προστασία και προβολή του πολιτιστικού πλούτου
Ε.Σ.-5 Υποστήριξη και εμπλουτισμός φυσικών και πολιτιστικών διαδρομών και άλλων υποδομών για την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος
Ε.Σ.-6 Δημιουργία νέων και αναβάθμιση υπαρχουσών υποδομών διασύνδεσης, κοινής ωφέλειας και βελτίωση του οικιστικού περιβάλλοντος
Ε.Σ.-7 Ενίσχυση της εξειδίκευσης του τουριστικού ανθρώπινου δυναμικού και της τουριστικής επιχειρηματικότητας.
Ε.Σ.- 8 Ενίσχυση και βελτίωση της Ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και των υποδομών